

AKOB

AKDENİZ OPERA VE BALE KULÜBÜ KÜLTÜR ~ SANAT DERGİSİ

MERMERDEN AMA
NEFES ALAN BİR
HANDEL

PİYANİST
**TOMRİS
ÖZİŞ'E VEDA**

TÜRKİYE'DE
KORO KÜLTÜRÜNÜN
DÜNÜ VE BUGÜNÜ

MATEMATİK MÜZİK
İLİŞKİSİ ÜZERİNE

TÜRKİYE'NİN
İLK KUKLA
OPERASI

**MADAMA
BUTTERFLY**

MERMERDEN AMA NEFES ALAN BİR HANDEL

Ömer Eğecioğlu
Santa Barbara, CA, ABD
omer@cs.ucsb.edu

Heykeltıraş Louis-François Roubiliac'ın Vauxhall Bahçeleri için yaptığı mermer Handel heykeli günümüzde Londra'nın Victoria ve Albert Müzesi'nde bulunuyor.

İngiltere Kraliçesi Victoria (1819 –1901) ile eşi Prens Albert'in adını taşıyan **Victoria ve Albert Müzesi (V&A)** Londra'da bulunuyor. Bu müze İngiltere'nin ulusal sanat ve kültür koleksiyonlarının büyük bir bölümünü barındırdığı gibi mimarlık, mobilya, tekstil, fotoğraf, heykel, resim, mücevher, cam ve seramik alanlarında dünyanın dört bir tarafından toplanmış değerli objelere ev sahipliği yapıyor.

Müzedeki sergilenen binlerce eserin arasında klasik müzik meraklılarının hemen dikkatini çekecek bir de heykel var: George Frideric Handel. Bu mermerden yapılmış heykelde besteci günlük giysileri ile, ayağında terlikler, yerlere kadar uzanan bol bir *robdöşambr* ve başında da zamanın kalburüstü insanların taktığı peruk yerine türbana benzeyen bir başlıkla gösteriliyor.

Dünyanın dört bir yanında büyük müzisyenlerin heykellerini bulmak elbette ki mümkün: Viyana'daki Mozart ve Bonn'daki Beethoven anıtları bunların arasında. Ancak Mozart'ın Viyana'daki heykeli ölümünden bir asır sonra yapılmış, Beethoven anıtı ise Beethoven'ın ölümünden 18 yıl sonra, bestecinin doğumunun 75. yılını kutlamak üzere ismarlanmış. Buna karşılık 74 yaşında ölen Handel'in heykeli 1738'de, besteci daha 53 yaşındayken, ünlü oratoryosu Messiah'ı yazmadan birkaç yıl önce yapılmış.

Bir bestecinin heykelinin daha hayattayken dikilmesinin yanı sıra, alışıldığı üzere bir saray bahçesinde, bir köşkün havuz kenarında veya bir malikanenin müzik odasında değil de, bestecinin yaşamakta olduğu Londra'daki halka açık bir eğlence parkında bulunması, heykelin öyküsünü daha da ilginç hale getiriyor.

Halka açık olarak teşhir edilen heykeller genellikle bir kralın, prensin, generalin ya da bir savaş kahramanının sembolize edildiği anıtlardır. Tarihi ulusal kahramanlar resmi giysileri ile, çoğu zaman at üzerinde gösterilir. Buna karşılık bu heykelde Handel aristokratik, erişilmesi güç, soğuk, günlük hayattan uzak bir pozda gösterilmemektedir. Tam tersine, besteci gayet rahat, başı peruksuz, ayağındaki terliklerden biri yere düşmüş bir şekilde, ama aynı zamanda tanrı Apollon misali elindeki lirle beste yaparken gösteriliyor.

Yani Victoria ve Albert Müzesi'ndeki Handel heykeli birçok açıdan alışılanın dışında bir sanat eseri olarak karşımıza çıkıyor.

HANDEL ÜZERİNE

Heykelin ölümsüzleştirdiği George Frideric Handel 1685'de Almanya'nın Halle şehrinde doğdu. İlk operası *Almira* Hamburg'da 1705 yılında seslendirildi. Bu operada Almanca ve İtalyanca karışık kullanılıyordu. Bir süre Hamburg operasında çalıştıktan sonra besteci İtalya'da yaşadı.

1710 yılında, 26 yaşında İngiltere'ye geldi. Hanover'da "Maestro di cappella" olarak atanmış olduğu için halinden memnundu ve İngiltere'ye yerleşmeye niyeti yoktu. Fakat İngiltere'de gördüğü hürmet, aristokratların ve sarayın müziğine gösterdiği büyük ilgi ve Kraliçe'nin mali desteği fikrini değiştirdi ve besteci 1717'de bu ülkeye yerleşti. Handel, İngiltere'ye gelişinde "Asrımızın Orfeo'su" (Orfeo del nostro Secolo) olarak lanse edilmişti. İlk İngilizce oratoryosu *Esther*'i 1720 yılında yazdı. Ülkeye geldikten on yıl sonra, 1727'de İngiliz vatandaşı oldu.

Handel 18. yüzyılın ilk yarısında Londra'nın en önde gelen müzisyenlerinden biriydi. Londra sahneleri için İtalyan operalar ve oratoryolar besteledi. Dönemin diğer bestecileri gibi, o da zengin sanatseverler ve soylular için çok sayıda ve değişik tarzda müzik yazdı. Başarılıydı ama parasal sıkıntılar çektiği devreler de oldu.

"Il Canaletto" mahlası ile tanınan İtalyan ressam Giovanni Antonio Canal'ın (1697-1768) Vauxhall Bahçeleri'ndeki Büyük Gezinti Yolu'nu gösteren tablosu ve "Türk Çadırı"nın detayı. Göze çarpan sağdaki ilk yapı orkestranın çaldığı teras, onun yanında ise 1737 yılında yapılan org evi. Sağdan üçüncü ise 1742'den "Türk Çadırı" adıyla servis veren lokanta. Bu "Türk Çadırı" akşam yemekleri için kendilerine özel kabin bulamayan ailelerin Doğu tarzında döşenmiş bir mekânda eğlenip yemek yemeleri için düşünülmüş bir yerdi.

Müzik tarihinin büyükleri arasında yer alan besteci İngiltere'de 49 yıl yaşadıktan sonra 74 yaşında Londra'da hayatını kaybetti. Mezarı, Londra'da ünlü Westminster Abbey'in güney kanadında bulunuyor.

VAUXHALL BAHÇELERİ

Bu heykelin öyküsüne Londralıları ve Londra ziyaretçilerini 200 yıl boyunca eğlendiren bir parkla başlamak gerekiyor: Vauxhall Eğlence Bahçeleri.

Vauxhall Bahçeleri 18. yüzyılda halkın gezmek, piknik yapmak, yemek yemek ve müzik dinlemek için uğrak yeri, buluşma noktası olan popüler bir mekandı.

Falkes de Breaté isminde bir zat ve ailesinin 1216 yılında Thames'in güney yakasında Lambeth adı verilen bölgedeki ormanlık araziye satın aldığı biliniyor. Onun yaptırdığı ve adını taşıyan Falkes Hall adlı malikanenin ismi daha sonra Fox Hall ve ardından Vauxhall olarak değişmiş. Ailenin hanedan arması kartal başlı ve aslan gövdeli ejderha günümüzde, 1857'de burada kurulan ve 20. yüzyılın başında araba üretmeye başlayan İngiliz Vauxhall marka otomobil şirketinin amblemi olarak kullanılıyor.

17. yüzyıla gelindiğinde bölge çayır, meyve bahçeleri, bunların yanında tek tük cam atölyeleri, çömlekçiler ve heykeltıraşların stüdyolarının bulunduğu bir mahalleydi. Bu mekân Vauxhall Bahar Bahçeleri adıyla 1661 yılında halka açıldı ve çok kısa bir zamanda Londralılar için popüler bir buluşma yeri oldu. Adı daha sonra Vauxhall Bahçeleri olarak değişti.

1732-1767 yılları arasında Jonathan Tyers adlı ileri görüşlü bir emperyal ve işletmecinin başarılı organizasyonu ile Vauxhall Bahçeleri baştan başa yeniden düzenlendi ve Londra'nın yeşil alanlarının en önemlisi haline geldi.

Tyers'in planına göre günün ünlü oyuncu ve müzisyenleri her akşam ziyaretçilerin karşısına çıkacaktı. Müzik ve yemeğe ek

olarak maskeli balolar, akrobat gösterileri, o güne kadar emsali görülmemiş ışıklandırma sistemi ve havai fişekler burayı popüler bir eğlence yeri yaptı. Dans toplulukları, şarkıcılar, müzisyenler, orkestralar ve sanatçılar her gece ziyaretçileri hayran bırakan bir kadro oluşturuyordu.

Tyers yıllar sonra kiraladığı bu mekanı satın alarak 1758'de bu Bahçelerin sahibi oldu.

1750'de Vauxhall Bahçeleri'nin hemen kuzeyindeki Westminster Köprüsü'nün açılmasından sonra bile Londralılar Vauxhall'a karayolu yerine Thames Nehri üzerinden tekneyle geliyordu. Işıklı bahçelerdeki orkestra standlarının yanlarında ve gezinti yerlerinde genellikle şan eserleri ve marşlar dinlenirdi.

Vauxhall Bahçeleri'nin tarifi bana biraz çocukluğumu geçirdiğim Ankara'nın Gençlik Parkı'nı hatırlatıyor. O parktaki kocaman havuz, fiskiyeler, neon ışıklar, seyyar satıcılar, kafeler, lokantalar, gazinolar, bir de tabii çocuk olarak bana en çekici gelen Luna Park, 1960lardaki ilkokul senelerimin unutulmaz anıları arasında yer alıyor.

TYERS VE HALKLA İLİŞKİLER

Vauxhall Bahçeleri'nin reklamı "Her kesimden zevk sahibi insanların eğlence yeri" sloganıyla yapıldı. Müzik akşam eğlencelerinin ayrılmaz bir parçasıydı. Kulağa hoş gelen performanslar, hem orkestra platformunun yakınında akşam yemeği yiyenler, hem parkın iki tarafı ağaçlarla bezenmiş geniş yollarında tur atanlar için Vauxhall Bahçeleri'nin en ilgi çeken yönlerinden birini oluşturuyordu. 18. yüzyıl tarihçilerine göre "Bahçeler olağanüstü bir ticari kuruluş, modern resim ve mimarinin beşiği haline geldi ... bir de müziğin."

Üzerinde Handel heykelinin kabartması yer alan, Vauxhall Bahçeleri gümüş sezon bileti. William Hogarth isimli bir artist tarafından Jonathan Tyers için yapılmış. Üzerindeki Handel heykelinin kabartması, parkta dinlenebilecek kaliteli müziği vurgulamak ve bahçenin müdavimlerine görebilecekleri ilginç sanat eserlerini hatırlatmak amacı güdüyordu.

Bahçede çalınan müziğin çok sevildiğini gören Tyers, bir de org evi yaptı. Böylece org ve orkestra için bestelenmiş eserlerin de çalınması mümkün oluyordu. 1767'deki ölümüne kadar işlettiği Bahçeler, kraliyet ailesinden duklere, toprak sahiplerine ve zengin tüccarlara kadar günün sosyetesinin uğrak yeri oldu. Giriş ücretini ödeyebilen her ziyaretçi, zamanın moda uyan seçkin insanlarıyla aynı mekânda bulunmanın heyecanını yaşayabiliyordu.

Solda: Vauxhall Bahçeleri'nde Güney Gezinti Yolu'nda Zafer Takı'na doğru bakış. Sağda: Handel Meydanı (Handel Piazza) adı verilen bu alanın sağ tarafında Roubiliac'ın Handel heykeli detayı (renklendirilmiş gravür, John S. Müller, 1840).

Tyers sürekli olarak Vauxhall'ı tanıtmının yeni yollarını arıyordu. Bunun için ilginç pazarlama teknikleri kullandı. Thames Nehri'nde tur atan özel bir tekneye yerleştirdiği müzisyenler ile o akşam Bahçeler'de çalınacak müziği Londralılara duyurarak reklam yapıyordu. Bahçenin yollarını çevreleyen ağaçlara yüzlerce fener astı ve fenerleri aynı anda yakmak için o zaman için devrim niteliğinde bir teknik geliştirdi. Bu fikir o kadar başarılı oldu ki, sadece ışıkların yakılışını görmek üzere bile insanlar bahçelere akın ediyorlardı.

Vauxhall Bahçeleri'ne dikilen Handel heykeli işte bu pazarlama stratejisinin bir parçasıydı.

Tyers, heykeli İngiltere'de yaşayan genç Fransız heykeltıraş Louis-François Roubiliac'a ısmarladı. 1738 yılında *London Daily Post* gazetesinin verdiği habere göre bu proje Tyers'a 300 pounda mal oldu. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse, Tyers'ın Bahçeler için ödediği senelik kira 250 pound idi.

Handel'in Vauxhall konserlerine oldukça ilgi gösterdiği, Tyers ile iyi arkadaş olduğu sanılıyor.

HEYKEL ÜZERİNE

Roubiliac'ın yaptığı George Frideric Handel heykeli, oturmuş besteciye rahat ve gayri resmi olarak gösteren, beyaz İtalyan Karara mermerinden tam boy bir heykel.

1737 yılının başında felç olan Handel, tedavi olmak üzere Fransa'da Aix-la-Chapelle'in kükürtlü sularıyla meşhur ılıcalarına giderek burada altı ay geçirdi. Bundan sonra tamamen iyileşerek Londra'ya geri döndü. Heykel belki de Handel'in bu kürden dönüş sonrası, sağlığına kavuşmuş ve dinç görüldüğü bir zamandaki halini yansıtıyor.

Roubiliac'ın 1739 yılında yaptığı mermer Handel büstü (İngiltere Royal Collection).

Heykelin açılışı 1738 sezonunun ilk gecesi yapıldı. Tyers, anıtın göze görülür bir yere konulmasını istemişti. Bir gazete haberine göre Handel'in heykelinin merkezi bir yerde olması zaten şarttı, çünkü bestecinin müziği en avam topluluğun bile terbiyeli ve sakin davranmalarını sağlıyordu. Asil bir müziktçi Handel'in müziği!

Heykel Bahçelere girer girmez hemen ziyaretçilerin karşısına çıkan, ilk görüşte hayranlık yaratacak, stratejik olarak sıra sıra dizilmiş yemek masalarının yanına, orkestra platformuna yakın bir yere yerleştirildi. Tyers'in bahçeleri için hem basında çıkan övgülerle hem de kulaktan kulağa yayılarak büyük bir reklam vasıtası oldu. Heykel daha sonra da Handel'in standart ikonik portrelerinden biri haline geldi.

ORPHEUS YA DA APOLLON

Antik Yunan efsane kahramanlardan Orpheus, müzikte insanüstü becerilere sahip bir karakter olarak bilinir. Efsaneye göre Orpheus'un lirini çalarak şarkı söylemesi o kadar büyüleyiciydi ki hayvanlar, hatta ağaçlar ve taş toprak şevke gelip etrafında dans etmeye başlardı. Handel'in heykelini Orpheus ile kıyaslayan bir şiirde "Orpheus nasıl bir mucize ile dereyi, koruyu, taşı toprağı canlandırıp dans ettirdiyse, bu mucizede de Handel mermere çevrilmiş olduğu halde hala nefes alıyor,"¹ deniyor. Ama gerçekte heykelde Handel, daha doğrusu heykeltraş Roubiliac, Orpheus karakterine değil, müzik, sanat ve şiirin tanrısı Apollon'a gönderme yapıyor.

Heykeltraş Roubiliac'ın Nathaniel Smith adlı bir öğrencisinin heykelin ısmarlanmasıyla ilgili şöyle bir anısı var:

"Tyers, Vauxhall Bahçeleri'ni işlettiği zamanlarda İngiliz heykeltraş Sir Henry Cheere'e danışarak Bahçeler için yapılması en uygun heykelin ne olacağını sordu. 'Herhalde Bahçelerde müzik sunacaksınız,' dedi Cheere, 'bu nedenle bir Apollon heykelinden daha uygununu düşünemiyorum. Handel'in heykeline ne dersiniz?'"

Apollon veya Orpheus; bu benzetmeleriyle Roubiliac Handel'i tanrılaştırıyor dersek sadece bir anlamda doğruyu söylemiş oluyoruz. Heykeltraşın Apollon gibi, özellikle birkaç yüzyıl önceki halkın tanrısız olarak hemen tanıyıp anlayabileceği bir klasik sembolü kullandığı doğru. Ama hangi tanrının veya kahramanın ayağından düşen bir terlikle temsil edildiği görülmüş? Bacak bacak üzerine atmış, sağ tarafına doğru eğilmiş, lir çalar bir şekilde görünüyor Handel. Üzerindekiler zamanın günlük giysileri: garipçe bir başlık kafasında, boyun kısmı açık uzun bir gömlek, rahat görünümlü bir pantolon, ayağında çorap ve terlik. Bu terliklerden biri ayağından çıkmış, sağ ayağının altında yatıyor. Üzerindeki robdöşambır oturduğu koltuğu tamamen kaplayarak bacaklarının her iki tarafından yerlere kadar uzanıyor. Sol ayağının hemen yanında bestecinin çaldığı müziği notaya geçiren bir melek çocuk oturuyor. Yazdığı notalar bir viyola dayanmış. Sol tarafta bir flüt ve bir de obua görüyoruz. Handel'in sol kolunu üzerine yerleştirdiği bir yığın nota içinde ciltlenmiş olarak *Alexander's Feast* adlı eseri, operalar, oratoryolar ve müzik dersi notaları yer alıyor.

O zaman hayattayken heykeli dikilen insanlar sadece hükümdarlar, soylular veya askeri liderlerden oluştuğu için bu Handel heykelinin büyük sansasyon yarattığı şüphesiz.

Heykel biraz da parkın kuytu köşelerinde boy gösteren kaçamak gece hayatını dizginleyip Bahçelere itibar sağlamak amacıyla da dikilmiş olabilir.

Dikildiği meydanda 80 yıl kalan heykel, Vauxhall Bahçeleri satıldıktan sonra birkaç kez el değiştirdi, yeni sahiplerinin malikanelerinin bahçelerini süsledi, ardından değişik kuruluşlara satıldı. Victoria ve Albert Müzesi heykeli 1965 yılında Novello şirketinden 10.000 pound karşılığı satın aldı.

Handel'in Westminster Abbey'deki mezarının başında yer alan kabartma mermer anıt da Roubiliac tarafından 1759-61 yılları arası yapıldı.

ROUBILIAC VE HANDEL BÜSTLERİ

Kimdi peki bu ilginç heykelin yaratıcısı Roubiliac?

Lyon doğumlu olan Louis-François Roubiliac (1695-1762) Lyon'da başlayan heykelticilik çalışmalarına Dresden ve Paris'te devam etti. 1730'larda Londra'ya yerleşti ve ömrünün geri kalan kısmını bu ülkede geçirdi. Günümüzde bilinen eserlerinin hemen hepsini İngiltere'de yaptı. 18. yüzyılda Londra'da çalışan heykeltıraşların en önemlilerinden kabul ediliyor. Hatta Rokoko tarzında çalışan bu sanatçı bazı sanat tarihçileri tarafından sadece 18. yüzyılda değil, genelde "İngiltere'de çalışmış en başarılı heykeltıraş" olarak nitelendiriliyor. Roubiliac'ın eserleri arasında Papa'nın, Milton'un ve Newton'un heykelleri de var.

Roubiliac 1838'den sonra Handel'in başka heykellerini ve büstlerini de yaptı. Bunların arasında Vauxhall heykelinden bir sene sonra yaptığı büstte, yüz hatları ile güçlü bir karakteri dile getiriyordu. Bu büstte Handel'in başında yine türbana benzeyen ama Vauxhall heykelinden daha küçük bir başlık bulunuyor.

Handel'i yakından tanıyan arkadaşlarının söylediğine göre bestecinin yüz hatlarını en kusursuz gösteren heykel Westminster Abbey'deki mezarının başındaki heykeli. Bu anıtı da Roubiliac yapmış. Mezarın yanındaki gerçeğe uygun boyutlardaki heykelde besteci daha yaşlı, biraz daha şişman, ama başı açık olarak, hafif dalgalı saçları ile gösteriliyor.

Roubiliac, 16 Nisan 1741 yılında James Harris adlı zengin bir sanatsevere yazdığı bir mektupta Handel'in büstünün hazır

Handel'in Roubiliac tarafından yapılmış ve 21. yüzyılda ortaya çıkan büstü. Özel bir koleksiyonda olan bu heykel büyük bir olasılıkla 1741 yılında yapılmış (Foto: David Archer).

olduğunu bildiriyor. Belki başka satışlar da yapabileceğini düşünerek kendisine Papa'nın, Milton'un ve Newton'un büstlerini de yapmış olduğunu hatırlatıyor. Bu belgelerin ışığında Roubiliac'ın Vauxhall heykelinden sonra bir Handel büstü yaptığı bilinmesine rağmen bu eserin ortaya ancak 21. yüzyılda çıkması ilginç.

VAUXHALL BAHÇELERİNDE MÜZİK

Vauxhall Bahçeleri'nde büyük ölçüde İngiliz bestecilerin eserlerine yer verilen müzik programları 1740'larda standart bir hale geldi. Tipik bir akşam konserinde genellikle bir açılış parçası, daha sonra bir org konçertosu, üflemeli çalgılar için müzik, enstrümantal parçalar, dans müziği ve arkasından şarkılar olmak üzere her gece bir düzineyi aşkın eserden oluşan bir program sunuluyordu. Enstrümantal müzik ve şarkılar genellikle şehirdeki sahnelerde o günlerde sunulan gösteriler arasından seçiliyordu.

Vauxhall Bahçeleri'nde açık hava orkestrası.

Handel'in Kral 2. George'un isteğiyle bestelediği *Music for the Royal Fireworks*'ün provası 21 Nisan 1749'da Vauxhall Bahçeleri'nde yapıldı. Gazetelerin yazdığına göre 56 üflemeli çalgının seslendirdiği üvertürün ardından 100 kişilik bir orkestranın yer aldığı bu provayı on iki bin kişi izledi. Hatta bu kalabalık dinleyici kitlesi nedeniyle Londra Köprüsü üç saat tıkalı kaldı. Provanın ardından eserin prömiyeri, bir hafta sonra Londra'nın Green Park olarak bilinen mekânındaki açık hava festivalinde yapıldı.

Süslü duvarları ve tavanı ile Vauxhall Bahçeleri'nin müzik salonu (Samuel Wale, 1752).

6 Haziran 1738'de yayımlanan bir notanın Handel heykelini gösteren kapak gravürü (Gravür: George Bickham).

Handel'in yanısıra, Büyük Britanya'nın Ulusal Marşının yazarı İngiliz besteci Thomas Arne'nin de Vauxhall Bahçeleri'ndeki müzik programlarıyla çok ilgilendiği ve bu mekânda çalınmak üzere eserler yazdığı biliniyor.

Handel'in oratoryolarından pasajların değişik yerlerde icra edilmesi bestecinin ününü pekiştiren gelişmelerdi. Vauxhall Bahçeleri bu konuda oldukça işe yaradı. Handel'in büyük bir olasılıkla Tyers'in idaresi altındaki Bahçelerin 1732'deki açılış töreninde şahsen yer aldığı düşünülüyor. Bahçelerdeki heykelinin dikilmesi ile aynı zamanda *Alexander's Feast* adlı eserinin lüks baskısının çıkması da besteci için ayrıca bir reklam vesilesiydi.

Handel'in müziğinin Vauxhall Bahçeleri'nde ne sıklıkla çalındığı kesin olarak bilinmemekle beraber zamanın gazetelerinden bir fikir edinmek mümkün. Örneğin; 7 Mayıs 1739'da *Acis ve Galatea*'dan "Hush Ye Pretty, Warbling Choir" ve *Saul*'dan "Solemn March" gazetelerde o akşam çalınan yeni parçalar arasında veriliyor.

Handel, Vauxhall Bahçeleri'nde çalınmak üzere 1740 tarihinde Hornpipe (denizcilere yakıştırılan sevimli, hareketli bir İngiliz dansı) tarzında bir eser besteledi: *Hornpipe compos'd for the Concert at Vauxhall* (HWV 356). Daha çok bilinen ve klasik müzik meraklılarının duyar duymaz hatırlayacağı bir başka Hornpipe da bestecinin *Su Müziği Süiti*'nde yer almaktadır.

Handel'in bestelediği İngilizce şarkıların arasında ilk kez 1746'da Vauxhall Bahçeleri'nde icra edilmiş olan, "A song on the victory obtain'd over the rebels, by his Royal Highness the Duke of Cumberland or from scourging Rebellion" (HWV 228/9), o sene isyancılara karşı kazanılan askeri zaferi kutlama amacıyla yazılmıştı. 15 Mayıs 1746'da zamanın ünlü tenoru Thomas Lowe tarafından Vauxhall Bahçeleri'nde seslendirilen, sözleri Vauxhall Bahçeleri'nin halkla ilişkiler görevlisi John Lockmann tarafından yazılmış bu şarkı, Bahçelerin o seneki repertuarında yer alan vatansever eserlerden sadece biriydi.

Anlaşıldığı kadarıyla 1746 Bahçelerin popülerliğinin zirve yaptığı bir yıl olarak tarihe geçmiş: "O sezon çok kazançlıydı. Her gece zaferi öven coşkulu müzik çalınıyordu. Kral bizzat Bahçeleri ziyaret etti, Wales Prensesi ve Prensesini de sık sık ziyaretçiler arasında görmek mümkündü."

MOZART VE BEETHOVEN ANITLARI

Handel'in heykeli ile ilgili yazımızı bitirirken Mozart ve Beethoven anıtlarına bir göz atmayı unutmayalım.

Viyana Burggarten'de besteci Wolfgang Amadeus Mozart'ın (1756-1791) onuruna yapılmış ve 1896'da açılmış bir anıt bulunuyor. Önce şehrin başka bir meydanına dikilmiş olan bu heykel İkinci Dünya Savaşı sırasında hasar gördüğü için savaştan sonra restore edilerek günümüzdeki yerine taşınmış. Kaidesinin ön tarafında *Don Giovanni* operasından bir sahne, arka tarafında ise çocuk Mozart'ı babası ve kız kardeşiyle gösteren rölyefler var.

Clementi Şirketi'nin 1789 yılında yayımladığı Handel şarkı notaları koleksiyonunun kapak resmi. Ressam Biagio Rebecca ve gravürücü Francesco Bartolozzi bu portre için Handel'in Vauxhall Bahçeleri'ndeki heykelini kullanmışlar.

Eğlence parkı Vauxhall Bahçeleri'nin kapandığı yıl olan 1859'da *Illustrated London News*'da yayımlanan gravür

Viyana Burggarten'de, Viktor Tilgner'in 1896'da yaptığı Mozart anıtı. Altta:

Bonn şehrinde Münsterplatz'daki Beethoven heykeli. 1845 yılında heykeltıraş Ernst Julius Hähnel tarafından yapılmış.

1770'te Almanya'nın Bonn kentinde doğmuş olan Beethoven'ın doğumunun 75. yıldönümü olan 1845'te şehirde bir heykelinin açılışı yapıldı. Besteci Franz Liszt'in büyük katkıları ile finanse edilen bu heykelin açılışına Kral Friedrich Wilhelm ve Kraliçe Victoria da katıldı. O yıl başlatılan ve her sene tekrar edilen "Beethovenfest Bonn" günümüzde de ilgi çekmeye devam ediyor.

Roubiliac'ın günümüzde Victoria ve Albert Müzesi'nde bulunan ve bir zamanlar Vauxhall Bahçeleri'ni süsleyen Handel heykeline dönersek, bu eserin halk tarafından sevilmesinin asıl nedeni Apollon sembolünü kullanarak tanrısal duygulara gönderme yapmasından ziyade, muhtemelen Handel'in sol ayağından sarkan terliğin garip görünümü olmuştur.

Sanatseverler ne kadar şanslı ki Vauxhall Bahçeleri'nden günümüze kadar gelen bu mermerden ama nefes alan Handel heykeli Roubiliac'ın bütün müzikseverlere bir armağanı olarak yaşıyor.

DİPNOT

¹ *That Orpheus moved a grove, or rock or stream,
By music's power, will not a fiction seem;
For here as great a miracle is shown –
A Handel breathing, though transformed to stone.*

KAYNAKÇA

Suzanne Aspden, "Fam'd Handel Breathing, tho' Transformed to Stone": *The Composer as Monument*, Journal of the American Musicological Society, Cilt 55, Sayı 1, 2002, s. 39-90.

Werner Busch, "The Visible Power of Music," Göttinger Händel-Beiträge 15, 2014, s. 39-53.

Le Roy de Sainte-Croix, *Vie et ouvrages de L. F. Roubiliac, sculpteur lyonnais 1685-1762*, Paris, 1882.

Victor Schoelcher, *The Life of Handel*, Trübner and Co., London, 1857.

H. H. Statham, "Handel," *The Library Magazine of Select Foreign Literature*, Cilt 3, John B. Alden, New York, 1883, s. 281-303.

Horatio Townsend, *An Account of the Visit of Handel to Dublin*, Dublin, 1852.

David Wilson, "By Heaven Inspired": *A marble bust of Handel by Roubiliac rediscovered*, *The British Art Journal*, Cilt 10, Sayı 1, 2009, s. 14-29.

Warwick Wroth, "Tickets of Vauxhall Gardens," *The Numismatic Chronicle and Journal of the Numismatic Society*, Cilt 18, 1898, s. 73-92.